

A mérlegvalódiság helyreállítására vonatkozó rendelet adó- és illetékjogi intézkedései. A pénzügyminiszter a 4200/925. Pm. számú rendeletében intézkedett a kereskedői mérleg valódiságának helyreállításáról.

Ez a rendelet számol azzal a körülménnyel, hogy a múlt esztendőknél mérlegeiben különböző értékű koronaösszegek adattak össze és állítottak egymással szembe s ennek következtében a mérlegek a vállalatok valódiságos helyzetének eltorzított képét mutatják. Szükségessé vált tehát a vállalatok valódi helyzetének kimutatása, a különböző korona összegeknek, illetőleg azok alapját képező vagyontárgyaknak egységes értékelése. A pénzügyminiszter a 4200/925. Pm. számú rendeletében a felértékelés álláspontját foglalta el és a vállalatokat arra kötelezte, hogy vagyontárgyaikat és tartozásaikat ujonnan készítő megnyitó mérlegükben papirkoronában értékeljék.

Természetes, hogy a felértékelés következtében az új mérlegek túlnyomó részében számszerű többletek mutatkoznak. Nehogy ezek a számszerű többletek adózás alá vonassanak, a rendelet 26. §-a a kimutatott többleteket kifejezetten mentesíti az adózás alól.

A rendelet 26. §-a két intézkedést tartalmaz. Az egyik intézkedés kimondja, hogy a megnyitó mérleg adatait a múlt vonatkozólag semmiféle jogcímen, tehát megrövidítések, vagy eltúlkölésök címén sem szabad adóztatásra alapul venni. Ezt a rendelkezést a 26. §. harmadik bekezdése magyarázza. Kimondja ugyanis, hogy a megnyitó mérleget nem szabad azoknak az esztendőknél az adóztatásánál alapul venni, amely esztendőkre vonatkozó adózás a megnyitó mérleg elkészítését megelőzően készült zárómérlegek alapján történik. Amikor tehát az adózás egy olyan mérleg alapján történt, amelyben még különböző értékű koronák adattak össze és amely ennek következtében még alacsonyabb számokat tartalmaz, nem szabad figyelemmel lenni a pénzügyminiszter rendelete alapján készülő magasabb számokat tartalmazó megnyitó mérlegre. Megfordítva pedig a megnyitó mérleg elkészítése után készült zárómérlegek alapján történő adóztatásnál nem szabad felhasználni a megnyitó mérleg elkészítése előtti zárómérlegeket. Ez a rendelkezés tehát azt jelenti, hogy egymagában az a körülmény, hogy egy vállalat megnyitó mérlegében magasabb számok jelentkeznek a régi mérlegeiben foglaltaknál, nem indíthatja az adóhatóságot arra, hogy ezen mérleg alapján visszamenőleg revízió alá vegye a maga adókiadását. Egy ilyen revízió alkalmával az adóhatóság a megnyitó mérleg magasabb számadataira nem bivatkozhatik.

A fentiekben elmondottak azonban teljes adóamnesztiát nem jelentenek. A 26. §. 1. bekezdésének a rendelkezése az

adóhatóságot csak attól a jogától fosztja meg, hogy visszamenőleges adóemelés esetében a megnyitó mérlegre hivatkozhatnék. Ha azonban az adóhatóság a megnyitó mérleghől visszamenőleges adóemelésnek szükségét látná, azt nem a mérleghől, hanem máshonnet vett indokolással megteheti. Célszerű lett volna tehát a rendelet 26. §-át úgy kiegészíteni, hogy az a multa vonatkozólag teljes adóamnesztiát adjon. Ez ugy történhetett volna, hogy az adóhatóságoknak a multa vonatkozó új kivetési joga vonatott volna meg.

A 26. §. másik rendelkezése az ezután következő évek adózására vonatkozik. A mérlegválódás helyreállításáról szóló rendelet a vagyontárgyak értékelésénél csak egy felső határt szab meg és azon alul a tényleges értékelést a vállalat tetszésére bizza. Elő fog állani tehát az a helyzet, hogy a mérlegkészítő vállalatok megnyitó leltárak elkészítése alkalmával egyes vagyontárgyaikat azok forgalmi értékénél alacsonyabban vagy esetleg a forgalmi értékben ugyan, de a tényleges beszerzési (előállítási) áron alul fogják értékelni. A rendelet 26. §-ának 2. bekezdése azt tartalmazza, hogy a megnyitó leltárban foglalt értékek beszerzési áraknak tekintendők. Az a körülmény azonban, hogy a leltárban feltüntetett értékek beszerzési áraknak tekintendők, nem eredményezheti azt, hogy az ezen értéknél magasabb áron értékesített vagyontárgyaknál mutatkozó nyereségadó alá vonassék akkor is, ha a tényleges beszerzési, illetőleg előállítási árra való tekintettel a nyereség csak látszólagos.

A rendelet 27. §-a illetékmentességet tartalmaz. Ha a részvénytársaság kimutatott vagyonszaporulatát, vagy annak egy részét az alaptőke felismerésére és azzal kapcsolatban a részvények névértékének felbélyegzésére használja fel, ez a művelet a részvénykibocsátási illeték alól mentes. Ugyancsak mentes az illeték alól az a művelet is, amellyel a részvénytársaság megnyitó mérlegében jelentkező hiányát alaptőkéjének leszállításával és ezzel kapcsolatban a részvények névértékének lebélyegzésével tünteti el. A szövetkezetek az új értékeléssel kapcsolatban az új üzletrészekre és törzsbetétekre szabott illeték alól minden vonatkozásaiban mentesek. Az alaptőkeemelés bejegyzését kérő beadvány illetéke 100.000 korona. A szövetkezeteknek a cégbirósághoz a felértékelési rendelet végrehajtásával kapcsolatban intézett beadványainak illetéke 20.000 korona. Az illetékmentes műveletek is ugyanugy bejelentendők azonban a m. kir. adóhivatalhoz, illetőleg a m. kir. Központi Díj- és Illetékkiszabási Hivatalhoz, mintha a mentesség nem forogna fenn.

Dr. Bodroghy József.